

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-350-44>

УДК 336.71:004

JEL Classification: G21, O33

КОВАЛЕНКО Вікторія

Одеський національний економічний університет

<https://orcid.org/0000-0003-2783-186X>e-mail: kovalenko-6868@ukr.net

СЕРГЄЄВА Олена

Одеський національний економічний університет

<https://orcid.org/0000-0002-5523-3894>lenasergeeva2007@uk.net

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛІ РОЗДРІБНОГО БАНКІНГУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗВЦІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У даній роботі проаналізовано процеси модифікації роздрібного банківського бізнесу під впливом інтенсивного впровадження цифрових технологій у національну економічну систему. Доведено, що перехід від продуктової до клієнтоорієнтованої парадигми зумовлений синергією технологічних інновацій (ШІ, Big Data), активною діяльністю необанків та зміною регуляторного середовища. Досліджено специфіку стратегій Digital Overlay та Digital-Only Disruptor. Акцентовано увагу на тому, що в умовах воєнних викликів кіберстійкість стає базовим елементом стабільності фінансової системи. Обґрунтовано стратегічну роль Open Banking як інструменту стимулювання конкуренції та інтеграції до європейського цифрового простору. Виявлено основні бар'єри на шляху цифровізації, зокрема етичні аспекти використання ШІ та механізми захисту персональних даних клієнтів.

Ключові слова: роздрібний банкіг, цифрова трансформація, фінансові технології, відкритий банкіг, кібербезпека, необанки, поведінкові фінанси.

KOVALENKO Victoria, SERHIEIEVA Olena

Odessa National Economic University

TRANSFORMATION OF THE RETAIL BANKING MODEL IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION OF THE NATIONAL ECONOMY

The article investigates the fundamental transformation of the retail banking model driven by the rapid digitalization of the national economy. It is established that the evolution from a product-oriented to a client-centric paradigm is influenced by complex and interconnected drivers: technological (AI, Big Data, Cloud Computing), market-based (Neobanks' competition), and regulatory factors (Open Banking mandate). The study analyzes the two main competitive strategies currently operating in the Ukrainian market: the Digital Overlay strategy used by traditional institutions and the Digital-Only Disruptor approach adopted by Neobanks. This dual competition has accelerated the establishment of unified digital standards and enhanced financial inclusion.

Crucially, the research identifies cyber resilience as a strategic imperative for the continuity and security of the financial system, especially within the context of ongoing military aggression. The necessity of transitioning from perimeter defense to a more resilient security architecture is emphasized.

Furthermore, the article stresses the critical role of implementing Open Banking principles. This regulatory measure is deemed essential for fostering greater innovation, intensifying competition in the financial ecosystem, and meeting the institutional requirements for integration into the EU Digital Single Market. The primary implementation challenges are identified, including the standardization of APIs, ensuring technological readiness across all banking tiers, and addressing critical regulatory gaps related to the ethics of AI utilization and secure customer consent management in data sharing. The overall findings provide a foundation for regulatory bodies seeking to maintain stability while promoting innovation in the digital banking landscape.

Keywords: retail banking, digitalization, FinTech, Open Banking, digital transformation, cyber resilience, neobanks, nudging.

Стаття надійшла до редакції / Received 18.12.2025

Прийнята до друку / Accepted 20.01.2026

Опубліковано / Published 29.01.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© Коваленко Вікторія, Сергєєва Олена

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Необхідність даного дослідження зумовлена глибокою інтеграцією цифрових інструментів у фінансову сферу, що призвело до фундаментального перегляду бізнес-моделей роздрібного банкіг. Сучасний банківський сектор демонструє відхід від стандартних продажів продуктів на користь клієнтоцентричності, де ключовими інструментами стають FinTech-інновації, мобільні сервіси та концепції поведінкової економіки (Nudging). У контексті глобальних викликів та стрімкої цифровізації української економіки, стабільність банківського сектору прямо корелює з його гнучкістю та здатністю до швидкої технологічної адаптації.

Для України, яка перебуває у процесі відновлення та гармонізації із європейськими стандартами, вивчення трансформаційних процесів у банкігу має стратегічний характер. Впровадження інноваційних моделей (Digital-Only, Open Banking) є обов'язковим для посилення фінансової інклюзії, оптимізації витрат та забезпечення стійкості грошових потоків у кризові періоди. Таким чином, розробка теоретичних та

практичних підходів до цифрової трансформації є нагальним науковим завданням для вдосконалення державного регулювання фінансового ринку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичне підґрунтя статті сформоване на основі аналізу трьох ключових наукових напрямів:

Теорія FinTech та інноваційні банківські моделі. Фундаментальні основи розуміння руйнівних (Disruptive) та партнерських (Collaborative) моделей взаємодії класичних банків із необанками закладені у працях П. Шуффеля [1], Р. Соркіна [2], Я. Бурцева [3] та І. Яцкевич [4]. Автори акцентують увагу на ролі Штучного Інтелекту та аналітики Big Data як головних рушіїв галузевих змін.

Поведінкові аспекти у цифрових фінансах. Дослідження Р. Талера та К. Сунстейна [5] (концепція Nudging) дозволяють проаналізувати, як цифрові інтерфейси та мобільні застосунки впливають на фінансові рішення споживачів та стимулюють заощадження.

Вітчизняний досвід та інституційні особливості. Українські вчені Л. Жердецька [6], І. Кононова [7] та Д. Кретов [8] присвятили свої праці цифровій міграції системних банків, питанням кіберстійкості та адаптації європейських норм (зокрема Open Banking) до національного законодавства. Дані НБУ підтверджують ефективність цього процесу через зростання частки безготівкових операцій.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Попри наявність значної кількості публікацій, залишаються актуальними питання, що потребують подальшого вивчення: брак методологічних підходів для оцінки впливу інструментів гейміфікації та Nudging на довгострокову фінансову стабільність громадян; відсутність комплексного аналізу ризиків, що виникають при поєднанні кіберзагроз воєнного часу із правовими прогалинами у сфері використання ШІ; необхідність обґрунтування нових підходів до регуляторної політики НБУ для підтримки конкуренції та подолання цифрового розриву (Digital Divide).

Саме комплексний аналіз трансформації моделі роздрібного банкінгу на перетині технологічного, поведінкового та інституційного аспектів становить наукову новизну даної статті.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є ідентифікація головних векторів трансформації роздрібного банкінгу в умовах цифровізації та розробка рекомендацій щодо інституційної адаптації банківського сектору.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Аналіз трансформаційних процесів у роздрібному банкінгу вимагає чіткого розмежування базових категорій: цифровізація, діджиталізація та цифрова трансформація. Хоча в економічній літературі ці терміни часто використовуються як синоніми, їхнє концептуальне розмежування є критичним для розуміння глибини змін.

Цифровізація (Digitization) – це базовий процес переведення аналогової інформації та фізичних документів у цифровий формат (наприклад, сканування паперових анкет клієнтів). Це первинний етап, який не змінює бізнес-процесу.

Діджиталізація (Digitalization) – це більш глибокий процес використання цифрових технологій для автоматизації та оптимізації вже існуючих бізнес-процесів (наприклад, автоматичне схвалення кредиту на основі цифрової анкети). Цей етап підвищує ефективність.

Цифрова трансформація (Digital Transformation) – це стратегічна і комплексна зміна бізнес-моделей, корпоративної культури, продуктового ряду та клієнтського досвіду, спричинена інтеграцією цифрових технологій. Це кінцевий етап, який призводить до створення нової цінності та нової бізнес-моделі (наприклад, перехід від мережі відділень до Mobile-Only банкінгу).

Таким чином, цифрова трансформація роздрібного банкінгу є стратегічним імперативом, що передбачає перехід від послуг, орієнтованих на фізичний контакт, до екосистемних, інтегрованих та персоналізованих цифрових рішень.

Цифровий роздрібний банкінг (ЦРБ) базується на впровадженні інноваційних технологій, що забезпечують вигоди як для банку (ефективність), так і для клієнта (якість та зручність) (табл. 1).

Таблиця 1

Види фінансових технологій, що застосовуються у ЦРБ

Технологія	Вплив на банківську модель
Блокчейн	Децентралізація послуг, посилення безпеки транзакцій та швидкості розрахунків.
Віртуальна доповнена реальність (VR/AR)	Створення нового клієнтського досвіду та віртуальних офісів обслуговування.
Мобільні застосунки	Забезпечення цілодобового доступу та персоналізації сервісів.
Штучний інтелект	Гіперперсоналізація, автоматизація підтримки (чат-боти) та швидкий скоринг.
Біометрія	Безпечна ідентифікація та побудова психологічного профілю користувача.

Джерело: сформовано авторкою з використанням матеріалів [3, с. 154; 6, с. 60; 8, с. 135]

На сьогодні цифрова трансформація ЦРБ вимагає визначення ключових драйверів та векторів такої трансформації (рис. 1).

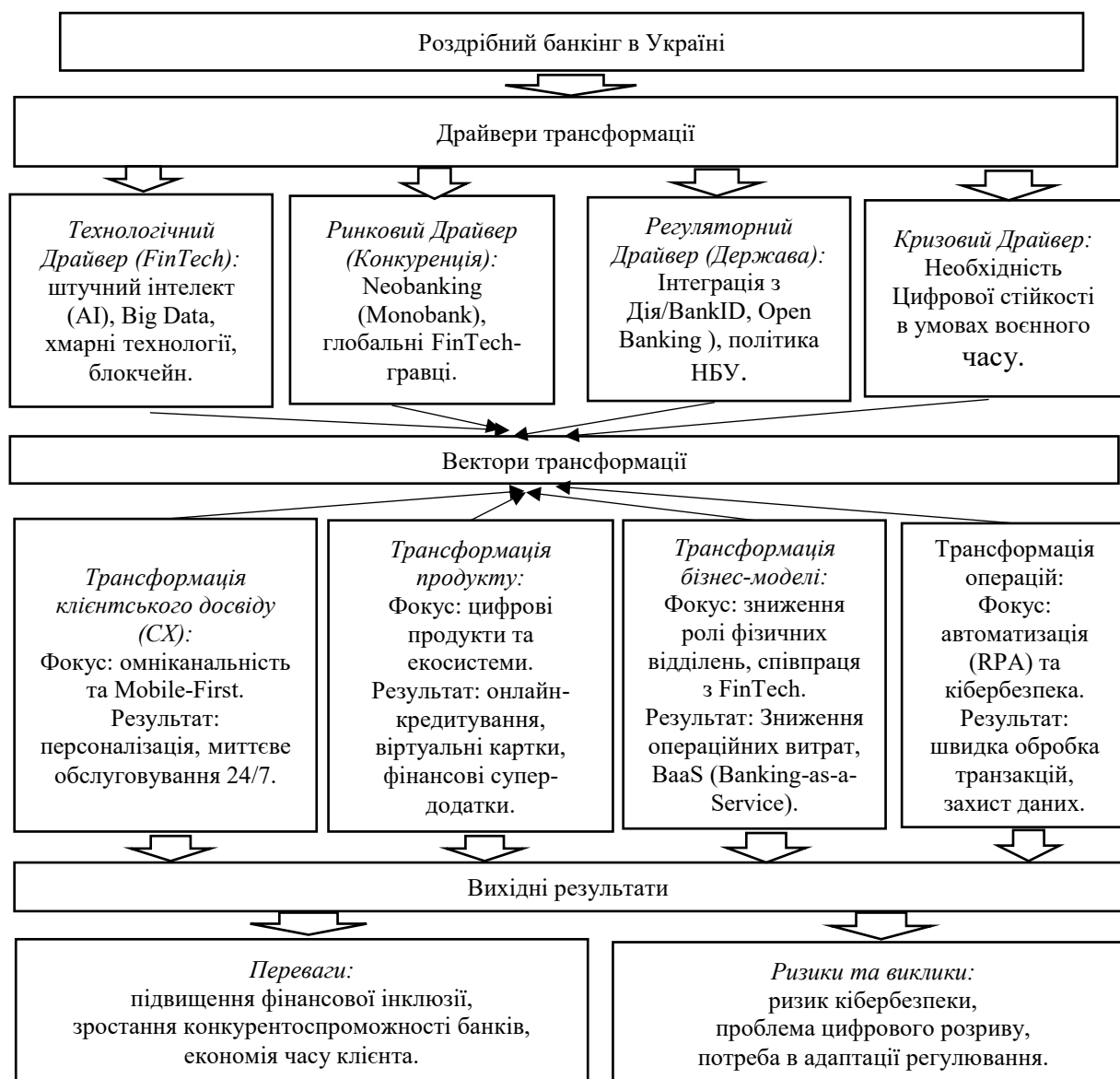

Рис. 1. Схема трансформації ЦРБ

Джерело: складено авторкою

Ключовим рушієм цієї трансформації є фінансові технології (FinTech). FinTech — це інноваційні технологічні рішення, які автоматизують або покращують надання фінансових послуг. Вони створили пряму конкуренцію банкам, що призвело до появи двох основних моделей:

Модель співпраці (Collaborative Model): Традиційні банки інтегрують FinTech-рішення у свою діяльність через партнерство (наприклад, інтеграція платіжних сервісів чи технологій скорингу). Ця модель призводить до екосистемного банкінгу.

Модель руйнування (Disruptive Model). FinTech-компанії створюють абсолютно нові фінансові установи, такі як Необанки (Neobanks) (Monobank, Revolut), які існують виключно у цифровому просторі, не маючи фізичних відділень. Ця модель змушує традиційні банки до радикальних змін. Ця модель призвела до появи необанків, які функціонують виключно у цифровому просторі, не маючи фізичних відділень. Їхня архітектура ґрунтується на трьох ключових принципах:

✓ Mobile-Only/API-Centricity Всі послуги та взаємодія зосереджені в мобільному додатку, який інтегрується з іншими сервісами через відкриті API. Це забезпечує високу швидкість розробки та гнучкість впровадження нових функцій.

✓ Гнучка IT-інфраструктура (Cloud Computing). На відміну від застарілих (Legacy) систем традиційних банків, необанки використовують хмарні технології, що забезпечує масштабованість при низьких операційних витратах.

✓ Персоналізація через Big Data. Збір та аналіз великих даних (транзакції, геолокація, поведінка) дозволяє небанкам створювати гіперперсоналізовані продукти та пропозиції, що є їхньою основною нецінною конкурентною перевагою.

Цифрова трансформація роздрібного банкінгу була б неможливою без трьох ключових технологічних драйверів, які змінили операційні та продуктові можливості банків (табл. 2).

Таблиця 2

Характеристика технологічних драйверів цифрової трансформації роздрібного банкінгу

Технологічний драйвер	Вид	Змістове наповнення
Штучний Інтелект (AI) та Машинне Навчання (ML)	Трансформація кредитування (Скоринг)	AI/ML дозволяють здійснювати миттєву оцінку кредитоспроможності (скоринг) на основі набагато ширшого набору даних, ніж традиційні моделі. Це значно знижує ризик дефолту та прискорює видачу кредитів, що є критичним для роздрібного банкінгу.
	Персоналізація та Чат-боти	Використання AI-алгоритмів для аналізу клієнтської поведінки та пропонування індивідуальних продуктів у потрібний час. Чат-боти та віртуальні асистенти забезпечують цілодобову підтримку без залучення людських ресурсів.
Big Data та Аналітика	Оптимізація маркетингу та продуктів	Аналіз великих обсягів структурованих і неструктурованих даних дозволяє банкам ідентифікувати нові ринкові ніші та точно прогнозувати попит.
	Виявлення шахрайства (Fraud Detection)	Алгоритми Big Data здатні в режимі реального часу виявляти аномалії у фінансових потоках, значно підвищуючи рівень кібербезпеки та захисту активів клієнтів.
Хмарні технології (Cloud Computing)	Операційна стійкість та масштабованість	Хмарні сервіси дозволяють банкам зберігати та обробляти величезні обсяги даних без необхідності інвестувати у власну фізичну інфраструктуру. Це критично важливо в умовах кризи (війни), оскільки забезпечує географічну гнучкість та безперервність бізнесу.
	Економія витрат	Перехід на хмарні рішення забезпечує значне зниження операційних витрат (OPEX), що дозволяє банкам пропонувати клієнтам більш вигідні тарифи.

Джерело: сформовано авторкою за матеріалами [8, с. 136; 9; 10, с. 128]

Цифровий ландшафт роздрібного банкінгу в Україні формується внаслідок конкурентної взаємодії між двома основними типами фінансових інститутів, які використовують різні стратегії для досягнення домінації в мобільному середовищі.

Традиційні (універсальні) банки – стратегія цифрової міграції (Digital Overlay). Великі універсальні та державні банки не змогли миттєво відмовитися від розгалуженої фізичної мережі, але швидко адаптували свої операційні моделі, реалізувавши стратегію «цифрового накладання» (Digital Overlay). Основною метою стала міграція існуючої клієнтської бази з фізичних відділень у мобільні додатки. Це дозволило різко знизити операційні витрати на обслуговування філій та прискорити транзакції. Успішні традиційні банки (наприклад, ПриватБанк) інвестували у спрощення користувацького інтерфейсу (UX/UI) та розширення функціоналу своїх мобільних додатків, фактично перетворивши їх на первинний канал взаємодії.

Ключовим перевагами такого напрямку є збереження високої довіри населення, особливо в умовах економічної нестабільності, а також наявність великого капіталу та існуючої інфраструктури (банкомати, POS-термінали), що забезпечує гібридну стійкість.

Необанки – стратегія Digital-Only Disruptor. Необанки (наприклад, Monobank) стали чистими представниками стратегії Mobile-First Disruptor, зосередившись виключно на цифрових каналах: Відсутність фізичних відділень дозволила цим установам підтримувати мінімальні операційні витрати (OPEX), що трансформується у більш вигідні умови для кінцевого споживача (вищі відсотки за залишками, нижчі комісії). Інноваційний продуктовий дизайн: Завдяки гнучкій IT-архітектурі (на базі Cloud Computing та API) необанки можуть впроваджувати нові послуги та функції (гейміфікація, інструменти Nudging) значно швидше, ніж універсальні банки. Це дозволяє їм ефективно залучати молоду та цифрову аудиторію. Необанки стали каталізаторами впровадження інструментів поведінкової економіки, використовуючи Big Data для персоналізованого мікрокредитування та стимулювання заощаджень.

Слід відмітити, що у категорії мобільного банкінгу «Приват24» зберігає першість у 2025 р. із приголомшливим показником 38 млн завантажень. Другу позицію посідає monobank із 15 млн інсталяцій. Далі розташувалися: Ощад 24/7 – 6,5 млн інсталяцій; PUMB Online – 5,5 млн завантажень; Sense SuperApp (Альфа-Банк) – 4 млн взаємодій; MyRaif – 2 млн інсталяцій; izibank – 1,6 млн використан.; NovaPay – 1,1 млн інсталяцій [11].

Конкуренція між цими двома моделями призвела до позитивного ефекту для споживача та формування єдиного цифрового стандарту на ринку, а саме:

✓ Конвергенція стандартів. Традиційні банки були змушені швидко модернізувати свої IT-системи, щоб відповідати UX-стандартам, заданим необанками.

✓ Гібридна модель. Український ринок демонструє, що успішна трансформація може відбуватися як через створення чистих цифрових продуктів (необанки), так і через глибоку інтеграцію

цифрових технологій у роботу традиційних інститутів, підтверджуючи адаптивність фінансової системи до викликів цифрової епохи.

Глибока цифровізація, хоча й забезпечила безперервність фінансових послуг під час військової агресії, зробила український роздрібний банкінг критично залежним від кіберстійкості його платформ. В умовах воєнного часу, кібербезпека перетворилася з технічного питання на стратегічний імператив, що безпосередньо впливає на національну безпеку.

Основний виклик пов'язаний із зростанням частоти та складності кібератак, які мають державне спонсорство. Ці атаки націлені не лише на отримання фінансової вигоди, а й на дестабілізацію критичної фінансової інфраструктури (КФІ) та руйнування довіри до системи, а саме:

- ✓ DDoS-атаки. Використовуються для виведення з ладу вебсервісів та мобільних додатків, що прямо блокує доступ до роздрібних банківських послуг.

- ✓ Атаки на ланцюг постачання. Націлені на підрядників та постачальників ІТ-рішень для банків, що дозволяє отримати доступ до внутрішніх систем.

Перехід до віддаленої роботи та хмарних технологій, хоча й забезпечив високу географічну стійкість банків, також розширив поверхню атаки). Зростання обсягу даних, які обробляються в хмарі, підвищує ризик витоку персональних даних клієнтів (особливо критично для ідентифікації через BankID та Дію). Втрата конфіденційності може нівелювати всі переваги зручності цифрових сервісів.

Критична залежність від стабільності та безпеки глобальних хмарних провайдерів (навіть якщо вони є високозахищеними) становить системний ризик для суверенної фінансової системи.

Кризовий контекст створює ідеальні умови для атак, спрямованих на людський фактор, а саме:

- ✓ Фішинг (Phishing) та дискредитація. Шахраї активно використовують теми, пов'язані з війною, соціальними виплатами, волонтерством та фінансовою допомогою, для проведення кампаній соціальної інженерії. Ці атаки націлені на безпосередніх користувачів цифрового банкінгу, а не на інфраструктуру банку.

- ✓ Недостатня кібергігієна. Швидкість імплементації нових цифрових процесів може випереджати розвиток цифрових компетенцій у частини клієнтів, роблячи їх більш вразливими.

Таким чином, забезпечення кіберстійкості в умовах кризи є первинною умовою для подальшої трансформації роздрібного банкінгу та ключовим фактором збереження довіри домогосподарств до системи.

Швидкість цифрової трансформації українського роздрібного банкінгу виявила регуляторні лакуни, коли інновації (FinTech, AI) випереджають правову базу. Найважливішим стратегічним кроком для забезпечення конкуренції та подальшого розвитку є впровадження моделі Відкритого банкінгу (Open Banking).

Open Banking – це регуляторна ініціатива, яка зобов'язує банки надавати третім сторонам (стороннім постачальникам послуг – Third-Party Providers, TPP) доступ до фінансової інформації клієнтів (за їхньою згодою) та до ініціювання платежів через захищені інтерфейси (API) [12].

Open Banking є необхідним, оскільки: він забезпечує перехід від конкуренції монобанківських мобільних додатків до конкуренції екосистем фінансових послуг; це є фундаментальною вимогою для інтеграції української фінансової системи до Єдиного цифрового ринку Європейського Союзу (EU Digital Single Market), де ця модель успішно функціонує на базі Директиви PSD2 [13].

Імплементація Open Banking стимулює трансформацію ЦРБ за трьома основними напрямками:

- ✓ стимулювання інновацій – дозволяє FinTech-компаніям надавати послуги AISP (Account Information Service Providers) – агрегатори фінансової інформації та PISP (Payment Initiation Service Providers) – сервіси прямого ініціювання платежів.

- ✓ підвищення конкуренції - знижує бар'єри для входу на ринок для нових гравців. Клієнтам стає легше перемикатися між постачальниками послуг, що змушує банки постійно вдосконалювати UX та цінову політику.

- ✓ споживча цінність – домогосподарства отримують єдину точку контролю над усіма своїми рахунками в різних банках (Multi-Banking), що підвищує фінансову грамотність та ефективність управління коштами.

Національний банк України активно працює над впровадженням Open Banking. Було прийнято Положення про відкритий банкінг в Україні [14].

Проте існують ключові виклики:

- ✓ Технологічна готовність – забезпечення єдиного стандарту API та технічної готовності усіх банків, особливо тих, що мають застарілі ІТ-системи, до обміну даними;

- ✓ Управління згодою клієнта – розробка прозорого та безпечного механізму надання та відкликання клієнтом згоди на обмін даними. Це критично важливо для забезпечення приватності та кібербезпеки.

Впровадження Open Banking розглядається як ключовий каталізатор для переходу українського роздрібного банкінгу від моделі «цифрових копій» традиційних послуг до повноцінної інтегрованої фінансової екосистеми.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

На основі проведеного дослідження та аналізу трансформаційних процесів у сфері роздрібного банкінгу в умовах цифровізації, були сформульовані такі ключові висновки:

Доведено, що цифровізація є стратегічним імперативом, який спричинив еволюцію роздрібного банкінгу від традиційної продуктово-орієнтованої парадигми до клієнтоцентричної моделі. Для коректного осмислення глибини змін необхідне чітке концептуальне розмежування понять цифровізація, діджиталізація та цифрова трансформація, де останнє передбачає комплексну зміну бізнес-моделей.

Конкуренція та адаптація моделей: Встановлено, що трансформація в Україні відбувається під впливом чотирьох ключових драйверів (технологічного, ринкового, регуляторного та кризового) та реалізується у двох основних конкурентних стратегіях: "цифрового накладання" (Digital Overlay) з боку традиційних банків та «чистих руйнівників» (Digital-Only Disruptor) у вигляді необанків. Ця конкуренція позитивно вплинула на підвищення якості послуг та формування єдиного цифрового стандарту.

Кіберстійкість як умова безпеки: Визначено, що в умовах воєнного часу та прискореної цифровізації, кіберстійкість перетворилася на стратегічний імператив та ключовий фактор збереження довіри домогосподарств. Збільшення залежності від хмарних технологій та розширення поверхні атаки (зокрема через соціальну інженерію) вимагає переходу кібербезпеки з операційного на макропруденційний рівень регулювання.

Регуляторний імператив Open Banking: Обґрунтовано, що імплементація принципів Відкритого банкінгу (Open Banking) є необхідною умовою для подальшої інституційної адаптації, стимулювання інноваційної конкуренції (особливо у сфері FinTech) та євроінтеграції фінансового ринку. Водночас, ключовими викликами імплементації є забезпечення технологічної готовності усіх учасників та створення надійного механізму управління згодою клієнта на обмін фінансовими даними.

Виявлені невирішені частини загальної проблеми окреслюють такі пріоритетні напрями для подальших наукових досліджень.

Дослідження поведінкових ефектів цифрових технологій – розробка теоретико-методологічного інструментарію для кількісної оцінки довгострокового, нелінійного впливу інструментів поведінкової економіки (Nudging, Gamification) на фінансову грамотність, схильність до ризику та стійкість домогосподарств у цифровому середовищі.

Створення інтегрованої моделі інституційних ризиків – розробка комплексної аналітичної моделі, яка б поєднувала оцінку кіберризиків воєнного часу з аналізом регуляторних прогалин, що стосуються етики використання штучного інтелекту (AI) та питань приватності даних у контексті Open Banking.

Обґрунтування політики мінімізації цифрового розриву - дослідження впливу цифровізації на посилення цифрового розриву (Digital Divide) між різними соціальними групами та розробка адресних механізмів регуляторної політики НБУ, спрямованих на стимулювання фінансової інклюзії та цифрової компетентності населення.

Література

1. Schueffel P. Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech / P. Schueffel. // Journal of Innovation Management. – 2017. – Vol. 4.- P. 32–54.
2. Sorkin R. J. The role of Artificial Intelligence in retail banking model restructuring/ R. J. Sorkin // Journal of Financial Innovation. – 2023. – Vol. 9. – No. 1. – P. 12–28.
3. Бурцев, Я. І. Розвиток фінансових технологій та сучасні тренди в банківській сфері. / Я.І. Бурцев // Економіка, управління та адміністрування, - 2024. – Вип. 2. (108), - С. 152–159. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-2\(108\)-152-159](https://doi.org/10.26642/ema-2024-2(108)-152-159).
4. Яцкевич І.В. Екосистема fintech на ринку фінансових послуг: особливості, форми взаємодії та розвиток./ І.В. Яцкевич // Економічний простір. – 2022. – № 180. – С. 190-194. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/180-31>.
5. Талер, Р., Санстейн, К. Поштовх: архітектура вибору / Р. Талер, К., Санстейн. – Львів: Видавництво Старого Лева, –2018. – 384 с.
6. Жердецька Л.В., Коцина Д. О., Крижановський О. О. Трансформація банківського бізнесу в умовах розвитку цифрової економіки / Л.В. Жердецька, Д.О. Коцина, О.О. Крижановський // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2024. - № 3-4 (316-317). –С. 55-62. <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-3-4-316-317-55-62>
7. Кононова, І., Баранов, А., Маргарян, М. Стан та перспективи розвитку мобільного банкінгу в умовах цифрової економіки / І. Конова, А. Баранов, М. Маргарян // Економіка та суспільство, - 2025. – Вип. 77 <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-7>
8. Кретов Д. Розвиток цифрового банкінгу і інновацій в сфері надання банківських послуг / Д. Кретов // Економіка та управління. – 2025. – Вип. 1. – С. 133-138. <https://doi.org/10.32782/2312-7872.1.2025.19>
9. Береславська О. Трансформація банківських послуг в умовах цифровізації / О. Береславська // Економіка та суспільство. – 2024. – Вип. 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-99>

10. Сукач О. М., Савченко С. О. Науково-методологічні інструменти оцінки впливу Фінансових інновацій на фінансовий ринок / О.М.. Сукач , С.О. Савченко // Соціальна економіка. – 2025. – Вип. 70. – С. 122-132. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-70-11>.
11. Комерсант. ТОП-100 застосунків 2025 року: що українці завантажують найчастіше. – Режим доступу: <https://komersant.ua/top-100-zastosunkiv-2025-roku-shcho-ukraintsi-zavantazhuiut-naychastishe/>
12. Yankiv. Open Banking з 1 серпня 2025: що зміниться для бізнесу та фізосіб. – Режим доступу: <https://yankiv.com/ua/open-banking-shho-zminytsya-dlya-biznesu-ta-fizosib/>
13. Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2015/2366/oj/eng>
14. Про відкритий банкінг в Україні [Електронний ресурс]: положення НБУ [прийняте правлінням НБУ [від 25.07.2025 № 80]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_25072025_80

References

1. Schueffel P. Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech / P. Schueffel. // Journal of Innovation Management. – 2017. – Vol. 4.- P. 32–54.
2. Sorkin R. J. The role of Artificial Intelligence in retail banking model restructuring/ R. J. Sorkin // Journal of Financial Innovation. – 2023. – Vol. 9. – No. 1. – P. 12–28.
3. Burtsev, Ya. I. Development of financial technologies and modern trends in the banking sector. / Ya. I. Burtsev // Economics, management and administration, - 2024. – Issue 2 (108). – P. 152–159. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-2\(108\)-152-159](https://doi.org/10.26642/ema-2024-2(108)-152-159)
4. Yatskevich I.V. Fintech ecosystem in the financial services market: features, forms of interaction and development./ I.V. Yatskevich // Economic Space. – 2022. – No. 180. – P. 190-194. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/180-31>
5. Taler R., Sanstein K. Poshtovkh: arkhitektura vyboru / R. Taler, K., Sanstein. – L'viv: Vydavnytstvo Staroho Leva,. –2018. –. 384 s.
6. Zherdetska L.V., Kotsyna D. O., Kryzhanovsky O. O. Transformation of banking business in the context of the development of the digital economy / L.V. Zherdetska, D. O. Kotsyna, O. O. Kryzhanovsky // Scientific Bulletin of the Odessa National Economic University. – 2024. - No. 3-4 (316-317). –P. 55-62. <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-3-4-316-317-55-62>.
7. Kononova, I., Baranov A., Margaryan M. Status and prospects of mobile banking development in the context of the digital economy / I. Konova, A. Baranov, M. Margaryan //Economy and Society, - 2025. – Issue 77 <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-7>
8. Kretov D. Development of digital banking and innovations in the field of providing banking services / D. Kretov // Economics and Management. – 2025. – Issue 1. – P. 133-138. <https://doi.org/10.32782/2312-7872.1.2025.19>
9. Bereslavskaya O. Transformation of banking services in the context of digitalization / O. Bereslavskaya // Economy and Society. – 2024. – Issue 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-99>
10. Sukach O. M., Savchenko S. O. Scientific and methodological tools for assessing the impact of financial innovations on the financial market / O. M. Sukach, S. O. Savchenko // Social Economy. – 2025. – Issue 70. – P. 122-132. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-70-11>.
11. Komersant. TOP-100 zastosunkiv 2025 roku: scho ukraintsi zavantazhuiut' najchastishe. – Rezhym dostupu: <https://komersant.ua/top-100-zastosunkiv-2025-roku-shcho-ukraintsi-zavantazhuiut-naychastishe/>
12. Yankiv. Open Banking z 1 serpnia 2025: scho zminytsia dlia biznesu ta fizosib. – Rezhym dostupu: <https://yankiv.com/ua/open-banking-shho-zminytsya-dlya-biznesu-ta-fizosib/>
13. Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market. – Rezhym dostupu: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2015/2366/oj/eng>
14. Pro vidkrytyj bankinh v Ukraini [Elektronnyj resurs]: polozhennia NBU [pryjniatie pravlinniam NBU [vid 25.07.2025 № 80]. – Rezhym dostupu: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_25072025_80